Ar pascha wisuschehkliga augsta Keisara wehleschanu.

Maksa ar peesuhtischanu par pasti:
Ar Peelikumu: par gadu 2 rbl. 75 kap.
bez Peelikuma: par gadu 2 „ — „
Ar Peelikumu: par ½ gadu 1 „ 40 „
bez Peelikuma: par ½ gadu 1 „ — „
Ar Peelikumu: par ¼ gadu — „ 90 „
bez Peelikuma: par ¼ gadu — „ 70 „

Maksa bez peesuhtischanas Rigâ:
Ar Peelikumu: par gadu 1 rbl. 75 kap.
bez Peelikuma: par gadu 1 „ — „
Ar Peelikumu: par ½ gadu — „ 90 „
bez Peelikuma: par ½ gadu — „ 55 „
Ar Peelikumu: par ¼ gadu — „ 50 „
bez Peelikuma: par ¼ gadu — „ 30 „

Mahjas Weesis.

37. gada-gahjums. — Mahjas Weesis isnahk weenreis pa nedeku.

Mahjas Weesis teek isdots festdeenâm no plkst. 8 fahkot.

Maksa par sludinaschanu: par weenas flejas smalku rakstu (Petit)-rindu, jeb to weetu, ko tahda rinda eenem, maksa 8 kap.

Redakzija un ekspedizija Rigâ, Ernst Plates grahmatu- un bilschu-drukatawâ un burtu-leetuwê pee Peters basnizas.

№ 47. Sestdeen, 21. nowembrî. 1892.

Mahjas Weesi ar Peelikumu war pastellet un sludinajumus nodot Rigâ, manâ drukatawâ un Latweeschu grahmatu pahrdotawâ pee Petera basnizas. Bez tam Mahjas Weesi war wehl pastellet bez baudsi peenemschanas weetâm Peterburgas un Jelgawas Ahrrigâ, wehl zitâs pilsehtâs, kâ: Zehsis: B. Peterson un Grahwel kgu pahrdotawâs; Walkâ: M. Rudolff un Paulin kgu grahmatu pahrdotawâs; Walmeerâ: E. G. Trey un behla kgu grahm. pahrdotawâ; Rujenê: J. Alksne kga grahm. pahrdotawâ; Landonâ: pee grahm. sehjeja Karl Gruhsin kga; Jaunjelgawâ: A. Schwabe kga grahm. pahrdotawâ; Jelgawâ: Besthorn kga grahm. pahrdotawâ, Pils eelâ; H. Allunan un Jaeger kgu grahm. pahrdotawâs; Bauskâ: Beckmann kga grahm. pahrdotawâ; Kuldigâ: Besthorn kga grahm. pahrdotawâ; Talsôs: H. Low kga grahm. pahrdotawâ un bibliotekâ. Tad wehl „Mahjas Weesi“ war apstellet pee saweem zeen. draudzes mahzitajeem, skolotajeem un pagasta skrihwereem, kurus mihli luhdsu, tahdas apstellescha nas laipni peenemt.

Mahzibas lidsekli tautas skolâs.

Muhsu lauku skolâs patlaban kâ mahziba sahkas. Wezaki sawus mihlulischus wed uz skolu un nodod winus skolotaju sinaschanâ un mahzischanâ. Bet waj ar to ween peeteek, ka skoleneem gahdajam usturu un apgehrbu, nododam winus skolotaja sinaschanâ? Ne, — mums jo nopeetni jaruhpejas ari par to, ka skoleni buhtu peeteekoschi apgahdati mahzibas lidsekleem. Kâ semkopis bez wajadsigeem darba rihkeem ne neeka nespêj laukâ pastrahdat, tâ ari skoleni bez wajadsigeem mahzibas lidsekleem newar sprausto mehrki sasneegt.

Kâ semkopis lai usar tihrumu, ja winam naw sirga, arkla waj zita kahda wajadsiga rihka, tapat ari skolenam naw eespehjams sawus usdewumus ispildit, ja winam naw wajadsigu grahmatu, papira, tintes, spalwu, tahfeles un zitu skolas leetu.

Teiksim, schahdâ atgadijumâ waretu ispalidsetees, no beedreem wajadsigo leetu paluhdsot. Bet tomêr tas naw katru reis eespehjams, jo, ja muhsu beedreem ari naw tahdas leetas waj grahmatas, waj ari wini mums to neaisdod, tad mums zits nekas neatleek, kâ darbs jaatstâj nepadarits. Kâ semkopis pee laimina pehz arkla eedams, luhgdams, pahrnesdams saudê newajadsigi daudz laika un wina darbs maz sekmejas, tapat tas ir pee skoleneem. Beeschi gadas, ka beedris uz pirmo luhgumu wehl nedod luhgtâs leetas, jo tahs winam pascham wajaga. Ko lai dara, janogaida, kamêr no beedra wajadsigo leetu war dabut. Schahda gaidischana pa leelakai daļai teek pawadita bezdarbibâ un daschu labu reis usdewums paleek neisdarits. Schahds skolens beeschi ween ne tikai neismahzas sawu usdewumu, bet grahmatas mekledams un no weena pee otra staigadams, trauzê ari zitus winu darbibâ. Slinkis beeschi ween isleeto grahmatas truhkumu par aizbildinaschanos usdewumu neisdarischanai. Tas atbild: „Man jau naw grahmatas, es newaru eemahzitees; man neweens grahmatu nepatapina.“

Ja nu ari beedris dotu wajadsigo leetu waj grahmatu un uszihtigs skolens ari schahdi sawus usdewumus ispilditu, tomêr tas naw bez sawa nelabuma. Atskaitot jau weltu laiku kaweschanu, schahda no ziteem grahmatu un zitu mahzibas lidsekku un leetu ubagoschana winu padara no ziteem atkarigu, jo reti ween schahda ispalidseschana jeb aisdoschana teek bez atkalposchanas isdarita. Wiss tas winu pasemina zitu azis, kam parasti war buht nepatihkamas sekas.

Wiseem scheem nelabumeem par spihti beeschi ween sastopam skolenus, kureem weena waj otra no mahzibas lidsekleem truhkst. Schahdi skoleni beeschi ween ir par kawekli wisai skolai.

Kâ redsam, mahzibas lidsekku truhkums skoleneem daudzkârt aiskawê winus kahrtigâ darbâ, tapêz weens no muhsu swarigakeem usdewumeem ir, ruhpetees, ka skoleni peeteekoschi apgahdati mahzibas lidsekleem.

Loti teizami buhtu, ka ari muhsu laukskolâs, tapat kâ tas daschâs Krona augstakâs skolâs parasts, buhtu wiseem skoleneem mahzibas lidsekli dabujami waj nu gluschi par brihwu, waj ari kahdu sinamu maksu par teem atlidsinot. Wajadsigo naudu preeksch schahdu lidsekku eegahdaschanas waretu dot pagasts un to peerehkinat pee wispahrejeem pagastu nodokleem. Ja ari pagasts atrastu, ka mahzibas lidsekku apgahdaschana naw daschu eemeslu dehl gluschi par brihw isdarama, tad tas, tos eegahdajis, waretu noteikt sinamu maksu no skolena, kas schahdus mahzibas lidsekkus leeto, un tâ saimneekot, pee ta wisa nekahdus saudejumus nezeeschot. Zaur scho leelisti buhtu lidsets skoleneem winu darba laukâ!

Scho rindinu rakstitajam ir sinama skola, kur, atskaitot mahzibas grahmatas, wisi mahzibas lidsekli teek no pagasta par brihwu apgahdati, par ko tahs skolotaji nopreezatees ween newar par weiksmigo un kahrtigo darbu pee skoleneem.

Bet tâ ka schihs idejas realisescha na wispahri tik ahtri newar tikt isdarita un ir saweenota warbût ar daudz kawekleem, tad ari wispirms pascheem wezakeem jagreesch wairak wehribas uz to, ka winu mihlulischi teek peeteekoschi apgahdati mahzibas lidsekleem, kas, eewehrojot laukskolu nedaudzo mahzibas lidsekku wajadsibu, nebût naw neisdarams un saweenots nesin kahdeem leeleem isdewumeem. Pahra rublischus, kas schim noluhkam wajadsigi, gan katrs spehs seedot sawa behrna mahzibas lidsekku wajadsibam, jo daudz, daudz wairak beeschi ween isdodam par zitâm daudz newajadsigakâm leetam. —r—r.

Mahju lopu kopschana pirmâ dsihwibas laikâ.

Pehz prof. Kotelnikova — Jostiņu Japa.

IV.

Tapat kâ zitu, lihdz schim pahrrunato mahju lopu, tapat ari siwenu pirmâ bariba ir mahtes peens. Ari kad siwenu mahte maz peena dod, waj pawisam nedod, tad japeeleek pee zitas zuhkas. Wahjakee siweni weenmêr japeeleek pee pupeem, kuri bagatigaki peenu isdod, lai wisi siweni weenmehrigi attihstitos. Pee sihdischanas weenmêr jaluhko, ka stiprakee neatstumtu wahjakos nost. War gan ari dascheem no stiprakajeem siweneem, kurus domâ paturet preeksch audsinaschanas, dot wairak sihst, nekâ wahjakeem. Te japeemin, ka katrs siwens turas pee ta pupa, pee kura tas eeradis un wehlak pee zita gruhti eeradinams. Kad zuhkai wairak siwenu nekâ pupu, tad dara labaki, kad leekos siwenus labak nomaitâ waj zitur kur atdod, jo ar gows peenu ir tos gruhti audsinat; tas ir eespehjams pee it ruhpigas kopschanas. Bet kad wajadsiba speesch siwenus ar gows peenu barot, kad mahte nonihkuse waj newesela, tad ir labaki, kad siwenus ar uzsilditu peenu dsirda, kuru ari tik masumâ drihkst pasneegt, bet wairak reises deenâ, pee kam jaeewehro wisleelaka spodriba. Zaureeschana un siwenu wahjums ir gandrîz nenowehrschami schahdi barojot, bet tur maz ko war palidset. Ja siweni barojas ar mahtes peenu, tad jagahdâ, ka mahtei buhtu weenmêr spehziga bariba, kurai bez tam wehl jabût weegli sagremojamai. Wisderigakâ bariba tad ir wahriti kartupeli, maisiti ar saspeestâm ausam waj meescheem; labas ir ari klijas, peena suhkalas, ari smalki sakapatas sahles. Bariba zuhkai jadod 4—5 reises par deenu, bet arween masâ mehrâ. Zaur sawu aplamu rijibu zitadi war zuhka ahtri samaitat gremoschanas spehju, zaur ko ari peens paleek slikts, kas kaitigi ir siweneem. Tamdêl ari baribas atleekas no smeans weenmêr jaisnem un sile jatur pastahwigi spodribâ. Kad siweni paleek leelaki, tad mahtei jadabû, sinams, ari wairak baribas. Labi ir, kad tai tad dod wahritus sirnus waj pupas. Jaskatas, ka daschadas baribas netop peepeschi mainitas, kamêr zuhka siwenus sihda. Jasargas dot ari saskahbuschu baribu. Lai aizsargatu, ka mahte siwenus nenogul, ihpaschi pirmajâs deenâs, eewehlams, pehz sihdischanas siwenus salikt kahdâ kurwi, kurâ seens waj salmi eelikti un nolikt siltâ weetâ. Kad siweni paleek pee mahtes, tad labaki ir, kad kuhti ar ihsi sagreesteem salmeem kaisa, lai siweni garajôs pakaisôs newaretu sareschgetees un tahdejadi newaretu mahte tos tik ahtri nospeest.

Wezumâ no 2—3 nedelam siweneem rodas jau ehstgriba uz zitu baribu. Tad eetaisa turpat mahtes kuhti masu aizgaldu, kurâ siweni gan war eelist, bet zuhka ne un tanî wajag nolikt preeksch siweneem baribu. Daschi eewêl eesahkumâ siweneem 4 reises deenâ swaigu, siltu nenokreimotu gows peenu, tad pehz diwi nedelam — nokreimotu peenu, pehz tam suhkalas, kuras ari war ar uhdeni atjaukt un tad tanî peelikt saspaiditus graudus, waj sadrupinatu maisi. Kad siweni barojot labi attihstas, tad jau redz, ka bariba, kuru teem pasneedz, eet labumâ un to war tahlak dot. Mahtei peenu atstahjot un eesahkot ar gows peenu dsirdit, daudzreis siweni sasirgst ar kunga un sarnu kataru. Kaut gan pee gows peena peeliktu zukuru ar uhdeni, tomêr tas maz palidz. Zuhkas peena sawadibu parahda kimiska analise. Gows peens satur masak sausu weelu, masak albumina un sahku, bet wairak zukura, nekâ zuhkas peens. Gows peena kaseïns ir gruhtaki sagremojams, bez tam gows peens nesatur tik daudz sahrmu daļu kâ zuhkas peens. Tamdêl saprotams, ka daschi semkopji maseem siweneem zuhkas peena weetâ gows peena labprât nedod. Saprotams, ka kad siweneem zaureja, gows peena doschana teem tuhlit jaaptura. Daschi eewêl eesahkumâ dot tikai weselus meeschu graudus, kuri pa semi iskaisami. Pehz 2 nedelam tad dod masumu wahritu saschkaiditu kartupeļu, pee kureem peejauz nedaudz ausu miltu. Weseli meeschu graudi loti labs lidsekklis, lai siwenam gremoschanas spehju nostiprinatu, bez tam ir labi preeksch siweneem, kad tee dabû raknatees iskaisitos graudus usmeklejot, pee tam tee ari newar uz reisi ehst, kâ teem wajadsigs.

Tahdejadi siweni pamasam eerod pee zitas baribas un bez jeb kahda gruhtuma, waj sliktuma, 5 lihdz 6 nedeļu wezi war tikt no mahtes atschkirti. Tee tad jau eeraduschi patstahwigi barotees, ka atschkirschana teem neko nekait. Preeksch audsinaschanas noteiktos siwenus war likt sihdit 7—8 nedelas, turpreti kaujamos, pehz wajadsibas, war jau 3 nedeļu

Daschadi raksti.

Diwi sawadi leetprateji.

Dsihwê beeschi atgadas zilweki, kas nemas apspreest leetas, no ka wineem truhkst nepeezeeschami wajadsigâs saprasch anas jeb par kuram tikai pa ausu galam dsirdejuschi, nemaz paschi pamatigi no leetas pateesibas n epahrleezinajuschees. Tâ nupat kahdâ Angļu laikrakstâ lasams sekoschais atgadijums, kas jo dsihwi tehlo nupat sazito.

Kahdu deenu eerodas pee kahda redaktora wihrs, kas stahdas preekschâ par kurpneeku A.; pehz tam, kad it omuligi bija atsehdees redakzijas istabâ uz krehsla, winsch eesahka:

„Juhsu laikrakstam wajaga leelâ mehrâ labotees. Laudis saka, ka Juhsu lapai ne-esot wairs nekahda kreetna satura, nekahdu kreetnu eewadrakstu u. t. t. un daudz no senakeem lasitajeem tagad peegreesuschees ziteem laikrakstteem. Schehl gan dsirdot, ka muhsu wezakais laikraksts, pirmais zelmu lausejs, teek tâ atstumts!

Juhsu laikrakstam truhkst kreetnu lihdzstrahdneeku, Jums wajaga maksat leelaku honoraru u. t. t. Jums wajaga pasneegt wairak weetejâs sinas, ari feletons pawisam plahns, tad Jums jagahdâ wairak par original-stahsteem — un par wisâm leetam labaki burti un papirs. Wisi Juhsu raksti ir sekli, bestodolaini un Juhsu tendenze naw ta pareisâ, bez tam Juhsu laikraksts, samehrâ ar zitâm awisem, ir par dahrgu. Juhsu laikraksts naw nebût tautisks, Juhs wisâs leetâs isturatees par reindeni. Es Jums to wisu saku tâ atklahti, ka no wisas sirds esmu Juhsu laikraksta labwehlis un Juhsu draugs. Pats gan Juhsu laikrakstu ne-esmu apstellejis, bet to schad un tad dabuju pee sawa drauga redzet. Awise kalpo tatschu atklahtibai, tadêl, domaju, katram teesiba, dot sawu spreedumu. Es nekad neapsmahdeju labu padomu, bet esmu katru reis par to wehl pateizigs.“

Preezajos loti par Juhsu walsirdigo spreedumu,“ redaktors teiza, sawam weesam pasneegdams zigaru. „Es gan jau sen sinaju, ka ne-esmu pilnigs, tomêr manas wahjâs puses wehl neweens lihdz schim nebija tik skaidri un pahrleezinoschi atklahjis. Nesaprotu, kâ lai peeteekoschi Jums pateiktos, ka ne-esat puhles taupijuschi, manas wainas usmeklet un mani tik laipnâ kahrtâ uz tahm darit usmanigu.“

Kurpneeks atstahja redakzijas telpas, it lepni galwu augschâ pazehlis, preezadamees par to, ka wina pamahziba tapuse tik pateizigi sanemta.

Otrâ deenâ pehz tam pee kurpneeka eerodas tas pats redaktors, kuru wakar tik tehwischki bija pamahzijis.

„Esmu atmahzis, lai Juhs daritu usmanigus uz dascheem truhkumeem,“ tâ redaktors eesahka. „Wispirms ir smahdejama ahda, ko isleetojat, soles ir par plahnam, duhreeni daudz par reteem. Ne masak smahdejami ir, ka Juhs papehscheem nemat nestipras ahdas. Laudis saka, ka Juhsu sahbakeem wairs ne-esot nekahda stipruma un daudz no senakajâm kundem tagad peegreesuschees zitam kurpneekam. Schehl gan, ka muhsu wezakais kurpneeku meistars teek tâ atstumts! Jums wajadzetu kreetnaki samaksat par materialu, turet labakus sellus u. t. t. Tad wehl stulpi sahbakeem ir par ihseem un purni par schaureem. Un pee tam Juhs nemat pawisam beskaunigas zenas. Juhs mani labi saprotat — es uz Jums runaju kâ draugs, tadêl ka wehlos Juhsu labumu. Es gan no kurpneeku amata neprotu daudz wairak kâ Juhs no redakzijas darbeem, bet es esmu Juhsu labwehlis, tadêl ka pret mani bijat tik laipni. Un redzat, pateesi es — —“

Bet laipnais redaktors nespehja tahlaki isrunat, jo labwehligais kurpneeks, kaut gan bij apgalwojis, ka katru labu padomu ar pateizibu usklausot, sagrahba tagad nabaga redaktoru pee kruhtim un winu isgruhda pa durwim laukâ, pee kam kurpneeku leesti, siksnas, ahmuri un ziti daikti winu pawadija. Godigais kurpneeks lahdedams nodeewojâs, ka nekad neweens no schahdeem augstprahtigeem tehwineem lai ne-eedroschinotees, kahju zelt par wina nama sleegsni!

—eeks.

Derigs wahrds par tezeku un galodu isgatawoschanu.

Zeen. lasitaji, ihpaschi semkopji un amatneeki beeschi ween pee tezeka un galodas pee-eet, darbu rihkus usasinot; bet maz kas sinâs, kur un kahdâ sinâ tezekus un galodas isgatawo. Tadêl zeru, nebûs leeki, kahdas rindinas sihmet par tezeku un galodu isstrahdaschanu.

Luhk, Arkangelskas gubernâ, Wojas kâ ari Soplesas upju krastôs, ir jo plaschi tezeku akmeņu blakki; no scheem akmeņu blakkeem izzêrt ihsti leelâ daudzumâ tezekus un galodas daschdaschadu rihku trihschanai.

Wologdas gubernâ, Ustjsisolskas aprinkî, peezi pagasti ar minetu akmeņu eewahkschanu un apstrahdaschanu nipri noli kreetni nostrahdajas; wini jau wairak gadus atpakal kopsch dabujuschi ihpaschu teesibu, schos krastus skaldit. Pehz domeņu ministerijas nolehmuma, schos Wojas un Sopkesas upju krastus atdod nomâ priwat zilwekeem ar zeetu noligumu, ka nomneeks newar is ziteem nowadeem darbkaudis peenemt darbôs, kâ weenigi to paschu pagastu zilwekus, kureem teesiba, akmeņus laust.

Darbs, akmeņus wandit un tezekus un galodas isgatawot, noteekas tik wasarâ, no 15. maja lihdz 1. septembrim. Schis darbs smags! Tomêr strahdneekeem puslidz atlidsina sweedru swihschanu. No schejeenes akmeņu isstrahdajumi teek iswesti Jakschinskas staziją waj ari Tscherdinâ.

Par pamahzibu noder peebilst, ka ar tezeku un galodu aptrikschinaschanu nodarbojas netik ween kâ wihreeschi, bet aridzan seeweetes un pat leelakee behrni. Lai nu gan pehdejôs gadôs nepeeprasa tik daudz tezeku kâ senak, bet tomêr ap 40,000 tezeku un ap 330,000 galodu aizsweds uz zitureeni.

Scho weetu akmeņi ir deesgan labi, labi „dzelzs wilzeji“ un winds neatronas „kreemkauli“ un tâ tad wini sawâ gaitâ labi noder.

Schihs rindinas rakstu uz Daugawas krasta un raugos radzakmeņu slahņôs, waj newaretu ari is schihm Daugawas radzem ko nebût derigu izzirst? Wini buhtu labi kapakmeneem un krusteem, kas lehtaki buhtu kâ koka krusti un tapat kalpotu sawam noluhkam!

Zwaigzņu Andzs.

Waj mehrkaki ari mahk skaitit?

Daschadu kustonu gara darbiba jau sen modinajuse mahzitu wihru gara darbibu. Tagad kahds mahzits Amerikaneets, Garners, pehz ilggadejeem mehginajumeem un pehtijumeem pee mehrkakeem, pasneedz schahdas interesantas sinas par mehrkaku skaitischanas eespehju. Winsch ispehtijis, ka mehrkaki it weegli warot skaitit lihdz trijeem, bet tahlaki wini nespehjot. To winsch issinajis tahdejadi: winsch eelizis kahda mehrkaka krahtinâ (buhriti) koka kastiti, kuras galâ atradees zaurums, un schai kastitê trihs marmora bumbinas. Kad mehrkakis sahzis ar tahm spehletees, tad Garners tam nemanot panehmis weenu bumbinu nost. Mehrkakis, redzedams, ka weenas bumbinas truhkst, tuhlit sahzis nepazeetigi apkârt luhkotees un apmeklejees wisus krahtina kaktus un malas,

wezumâ atschkirt. Ja sihdamâ laikâ gadas, ka zuhka saslimst, tad bes kaweschanas siweni jaatschkir. Tapat ari kad zuhka sahk prasit pahrotees, siweni janoschkir, jo tad peenâ atrodoschais albumins pawairojas, kamèr zitas weelas masinajas. Schinî laikâ siwenus sihdot, tee ahtri sasirgst, ihpaschi ar zaureju un daschi nonikst.

Atschkirtee siweni jasadala ,stiprakee pee stiprakajeem un wahjakee pee wahjakajeem, lai wahjee netaptu zitadi par daudz nospeesti. Siweneem, lai gan tad jau ari daschadu baribu war sahkt barot, tomèr jadod wehl gows peens; no eesahkuma lihdz 10 nedeku wezumam swaigs, tad nokreimots un kad tee jau leelaki palikuschi, tad peeteek ar suhkalam.

No eekschzemes.

a) Waldibas leetas.

Widsemes gubernas walde „W. G. A." wispahribai issino, ka finanzministrija Widsemes gubernatora kungam 3. oktobrî sem Nr. 2523 dotâ preekschlikumâ isskaidrojuse, ka walsts semes nodokli, kuri maksajami Widsemes gubernâ no muischneeku semes, kas semneekeem isnomata uz ilgaku laiku, jamaksâ muischneekeem — semes ihpaschneekeem, bet newis semneekeem — rentneekeem. Dibinadamâs uz scha ministrijas isskaidrojuma, Widsemes gubernas walde, peekrisdama Widsemes semneeku leetu komisijas protokolam no 21. oktobra sch. g., pasino, ka walsts semes nodokli, kuri maksajami no klausibas semes, ko muischneeki isnomajuschi semneekeem, pehz turpmak slehdsameem kontrakteem maksajami newis no semneekeem — rentneekeem, bet no muischneekeem, semes ihpaschneekeem.

Par medibas usraugeem, kuru usdewums ir, usluhkot, ka medibu likumi netaptu pahrkahpti, eezelti, kâ „W. G. A." lasams, wehl schahdi kungi: A. v. Pistohlkors (Bihrinds), Krimuldas un Peterupes draudzei; O. v. Lewensterns (Kokneses), Kokneses draudzei; E. v. Vegesaks (Ahsteres), Limbaschu draudzei; R. barons Wolffs (Lubanes), Lubanes draudzei; O. v. Gernets (Seemeres), Aluksnes draudzei.

Suntaschu Labdaribas beedriba, kâ „W. G. A." issludinats, tikuse slehgta uz zeen. Widsemes gubernatora kunga pawehli, tadêl ka winas darbibâ eewehrota atkahpschanâs no statuteem, ko waldiba apstiprinajuse.

Par karaklausibas nolikumeem. Daschi jauni laudis, kuri eenehma karaklausibas nolikumôs 62. art. 2. punktâ un 63. art. 3. punktâ minetas weetas, tapa usnemti augstakâs mahzibas eestahdês dehl winu isglihtibas turpinaschanas, eekam wini winu eenemtâs weetâs buhdami bij atklausijuschi schos artikulôs mineto peezgadigo karadeenastu, pee kam lihdsâs, dehl winu isglihtibas nobeigschanas kara atklausischana tapa atlikta. To eewehrojot eekschleetu ministerija isskaidrojuse, ka jauneem laudim, kuri naw atklausijuschi 5 gadus ilgo karadeenastu buhdami minetôs artikulôs aprahditâs weetâs, naw teesibas uz karaklausibas atklausischanas atlikschanu dehl winu isglihtibas turpinaschanas, nedz ari eestahtees schahdâs mahzibas eestahdês. (Sud. Gas.)

Tautas apgaismoschanas ministrija, kâ „Grasch." dsirdejis, nodomajuse augstakâs mahzibas eestahdês schogad seemswehtku brihwdeenas peelaist ne ilgaki, kâ tikai 3 swehtku deenas, lai lihdz 1893. g. 1. majam waretu eksamenus pabeigt, jo warot gaditees, ka koleras sehrga nahkoschâ wasarâ atkal iszelas.

Wisaugstakâ pawehle issludinata, pehz kuras finanzministrim atlauts, pa 1892./1893. g. zukura raschoschanas laiku zukuru ahrsemês sapirkt, lai to, pehz tam, kad par to muita aismaksata, eekschsemê pahrdotu par zenam, kuras buhtu lidsigas Kreewijas baltâ kristala smilschu zukura zenai (5 rbl. 10 kap. pudâ).

Amatneeku skoleni. Kâ „Sud. Gas." dsirdejuse, finantschu ministrija stahdijuse preekschâ walsts padomei galigi pahrraudsitu likumu preekschlikumu par amatneeku waj ruhpneezibas skoleneem. Schai projektâ leelakais swars top likts uz amatneeku behrnu isglihtoschanu skolâ.

b) Original-sinojumi.

No Walmeeras. Swehtdeen, 8. nowembrî sch. g. is Walmeeras Latweeschu beedribas nama pawadija uz muhschigu dusu schis beedribas firmo preekschneeku Dauguka tehwu. Dauguka tehws, buhdams par beedribas preekschneeku, jo sekmigi rihkojâs tahs labâ un peeminams kâ weens no firmeem zelmu lausejeem schejeenas beedribâ, tapèz ari wina atdsisuschâs meesas tika nonestas beedribas namâ un tur sahlê starp pukem nostahditas. Winu dsestrajâs smiltis guldinot, tika runati daschi jo silti wahrdi. Meers wina pihschleem! — Tanî paschâ deenâ Zehsu akteeri isrihkoja schejeenes beedribas sahlê teatra israhdi: „Meistara schahweens." —r—r.

No Trikates. Wisa Kreewija, wisa Eiropa isleeto dasch ne daschados lidsekkus, lai waretu nowêrst un aissargatees pret lipigo, bihstamo koleras epidemiju, kura jau schogad weetu weetam prassija sew upurus. Ari Trikateeschi, no waldibas puses usaizinati, naigi ir kehruschees pee darba, lai waretu jo nipri pretim stahtees nepatihkamai weeschnai, ja ta usdroschinatôs ari Trikateeschus apmeklet. Katrs pagasts ir nospreedis usturet, wajadsibas brihdî, pret koleru aissargajotees sinamu naudas sumu. Ar sewischku preeku war apsweikt jaunuszelto muhra slimnizu preeksch koleras slimajeem, kas jo ehrti eerihkota un kurâ telpas wairak desmiteem koleras slimneekeem. Sewischka pateiziba te nahkas Widsemes brunneezibas muischu administratoram von Aderkas kgam un Trikates basnizas preekschneekam von Transehe leelkungam, kuri bija schihs nama buhwes eekustinataji, dewa wajadsigo materialu, kâ pagastam tas tikai bija (pa dakai) japeewed. Jo teizami ka schâ jau preekschlaikâ sarihkojas, tad nelaime usnahkdama, nemaz naw tik pahrsteidsoscha, nepanesama. Sargees pats, tad ari Deews sargâs. — Weetejâ labdaribas beedriba pehdejâ laikâ masak rosigi ir rihkojusês; tagad uz 29. nowembri sch. g. ir nospreesta teatra israhde „Meitas puhrs" ar sekojoschu deju t. i. weesibas wakaru. Labas sekmes! —r—r.

No Dutkas, Trikates draudzê. Schinî pawasari W. zeematâ iszehlâs uguns un aprija gandrîz wisas ehkas, atskaitot dsihwojamo mahju. Zeemata ihpaschneekam L. zaur to zehlâs stipri sajuhtami saudejumi, jo lihdz ar ehkam sadega ari daudz saimneezibas leetu. Kâ gan saimneezibâ lai isteek bez wajadsigâm ehkam? Kâ tik daudz ehku weens masgruntueeks lai uz reisi uzzel? To eewehrodami gan wina kaimini to daschadi pabalstija, gan ar naudu, gan kokeem, gan buhwmaterialu peewesdami u. t. t. Ari Dutkas pagasta walde schim teizamam noluhkam par labu 8. nowembrî sch. g. isrihkoja Trikates pagasta nama augschejâ sahlê tehjas wakaru. Uz scho isrihkojumu labs pulzinsch bija eeradees apkaimes jaunajo, kuri pee „pastipras" ragu musikas jo kreetni „padanzojâs". Schim lidsigu isrihkojumu, tehjas wakaru, kur alkoholisku dsehreenu weetâ, kas atstâ dascham labam kreetnu robu tâ jau ar dilona sehrgu nihkukoschâ makâ un jo nepanesamas galwas sahpes otrâ rihtâ, dabonam zinu atspirdsinajoschu dsehreenu, tehju, waram tikai ar preeku apsweikt. Ne buht jautriba naw masaka, kâ tâ dehwejamôs salumu swehtkôs jeb ballês ar „labu" buseti. To redseju wismasais minetâ tehjas wakarâ. Jawehlas, ka ari uz preekschu tik teizamam noluhkam schahdi isrihkojumi rastos. —r—r.

No Rembatas. Schejeeneescheem ar atsihschanu minams kahds wihrs, kas jau wairak gadus no weetas upurejis wisus sawus spehkus muhsu jaunâs pa-audses glihtoschanai, tas ir muhsu zeen. pagasta skolotajs G. Zaur wina puhlineem sche jau gadus trihs atpakal dibinata skolas biblioteka, no kuras skoleni wakas laikâ bez jeb kahdas maksas dabû grahmatas lasischanai. Schimbrihscham bibliotekâ atronas prahws krahjums derigu raksstu. Kahdus leelus auglus war atnest, schahda swehtiga eestahde, tas redsams neween tagad, kad eewehro, zik jauki un leetderigi daudz gimenes pawada sawus wakas brihschus, lasidamas grahmatas, kuras masais Janzis waj Annina atnesuschi lihdzi no skolas, bet to mums wehl jo gaischaki rahdîs nahkotne, kad tee un tahs buhs peeauguschi par salokschneem jaunekleem un slaidâm jaunawam, kurôs tagad zaur skolas biblioteku teek attihstits dedzigs lasischanas gars. Zik jauki tad isskatiees muhsu mihlâ dsimtenê, kad daudz buhs tahdu, kuri pareizi mahzês saprast un zeenit muhsu neaismirstamâ Waldemara tehwa wahrdus:

Tam ween preeki gawilê
Wisâ plaschâ pasaulê,
Kas ar prahtu dedzigu
Zenschas sakràt gudribu. A. Vetra.

No Gaujenes. Sestdeen, 31. oktobrî, jau no pascha rihta redseja leelus barus lauschu uz Gaujeni steidzamees, jo schinî deenâ bij nolikta Gaujenes jaunâs basnizas eeswehtischana. Pulksten 10 wisi dzeedataji zeen. leelmahtei nesa pateizibas upuri par to, ka wina preeksch jaunâm ehrgelem dahwinajuse eewehrojamu sumu naudas. Pulksten 11 eesahkâs swehtku gahjeens. Swehtku gahjeena preekschgalâ bija Widsemes generalsuperintendents, kuru pawadija basnizas wirspreekschneeks un weetejais basnizas preekschneeks. Pehz scheem gahja basnizas patrona kundze ar wirsbasnizas preekschneeka kundzi, kuràm pakal sekoja Walkas aprinka prahwests ar garidzneekeem. Aiz teem gahja basnizas pehrminderi, nesdami daschas basnizas leetas, draudzes konwenta wihri, pagasta wezaki un ziti draudzes aisstahwji un aiz scheem milzigais lauschu bars. Preeksch basnizas durwim nodzeedaja weenu dzeesmu, kur tad weetejais mahzitajs runaja ihsu runu un tad basnizas atslehgu atdewa generalsuperintendentam. Tagad laudis sahka eespeestees basnizâ. Bet lai laudis atturetu no leelas speeschanâs un lai nekahda nelaime pee tam nenotiktu, tad Gaujenes brihwprahtigee ugunsdzehsaji bij nostahditi gar abi puši basnizas durwim, kuri laudis attureja no speeschanâs. Leela pateiziba jaissaka Gaujenes brihwprahtigeem ugunsdzehsajeem par winu gruhtajeem puhlineem, ka nekahda nelaime nenotika, kas weenmèr tahdâs reisâs mehdz notikt. Deewkalposchana eesahkâs ar dzeesmu: „Deews Kungs ir muhsu stipra pils." Pehz tam generalsuperintendents runaja runu. Latweeschu walodâ eeswehtischanas runu runaja mahzitajs Adolphi. Eeswehtischanas deenâ sprediki sazija weetejais mahzitajs, runadams par Jahna par. gr. 21, 5. pantu. Tâ ka basnizâ wisi laudis newareja saeet, tad teem, kas ahrâ stahweja, sprediki teiza Smiltenes mahzitajs Kundzin kgs. Pehz basnizas eeswehtischanas wisas eewehrojamakas personas bij pee basnizas patrona kundzes uz goda meelastu. Pee galda tika daudz un daschadas runas runatas. 1. nowembrî bija jaunâ basnizâ bibeles swehtki. Minetâ deenâ sprediki sazija mahzitajs Reison kgs no Kursemes, runadams par Romeeschu gr. 1, 16. Wahzeescheem sprediki sazija Zeswaines mahzitajs Aunin kgs, par Jes. 8, 20. Eeswehtischanas deenâ, kâ ari bibeles swehtkôs basnizâ bija garigs konzerts, pee kura laipni peedalijâs Sw. Peterburgas konserwatorijas audzeknis O. Kaulin kgs. Konzertu wadija weetejais ehrgelneeks K. Juhrmann kgs. Konzertâ eenemts pahrak par 240 rbl. Bihbeles swehtku deenâ kandidats Adolfs Plamsch kgs tika eeswehtits par Walkas aprinka mahzitaja paligu. Beigâs wehl gribu peeminet, ka basnizas eewehrojamaku dahwanu, altara segu, kas ir mahksligi isschuhta, dahwinajuschas Gaujenes ihpaschneezes Ch. von Wulf leelkundzes meitas. Tonis.

Leepajas sahtibas beedriba 10. nowembrî sch. g. swineja sawus gada swehtkus Labdaribas beedribas sahlê. Swehtkus atklahja beedribas preekschneeks J. Rumberg kgs ar masu runu un wehstulu apsweizinajumeem, ko zitas sahtibas beedr. bija atsuhtijuschas. Pehz tam dzeedaja wihru koris „Sche brahligi mehs stahjam" un tad K. P. jkdze deklameja Grintala dzejolu „Tehtin mihlsch". Tad nahza gada pahrskats no beedr. preekschneeka, kurâ starp zitu issazija, ka Leepajâ esot pahri par 90 alus bodes. Apmekletaju bija laba daka, tâ ka ir sehdekku truhka. Kads beedrs.

No Jaun-Nikolajewskas zeema. Naktî no 19. uz 20. oktobrî tika issagts schejeenes gruntneekam J. Egleskalnam is neaisslehgta staka sirgs, kamèr kahds sweschs sirgs bija atstâts sehtâ, kas, kâ wehlak israhdijâs, bija Seredegoschas saimneeka J. Mazuka (sk. „M. W." Nr. 44). J. Egleskalns sawu kumelinu pehz ilgakas meklescharas atrada Keremezes kolonijâ, kur tas, kâ dzird, atrasts uz ganibam palaists. — Kamanu zeksch eestahjâs pee mums ar 10. nowembri pee — 8 gr. R. Jawehlas, ka usnahktu stipraks saltums, jo zitadi buhtu schoseem mescha wihreem gruhta dzihwe pa neaissaluscheem mescheem. Aukuperons.

No Stschemerizas, Pleskawas apg. Sadzihwes sinâ mums ir notizis leels pahrgrozijums: ihpaschi eewehrojams ir tas, ka J. St. kgs 9. oktobrî tika pawisam atstahdinats no mahzitaja amata. Tâ nu muhsu Lauru basnizinâ swehtdeenâs pehrminderi nolasa sprediki. 29. okt. muhsu sahdzschâ pee Stolbowas kroga tika noturets tirgus, kas ir wisâ sawâ isskatâ pehz Widzemes tirgus. Uz to leelakâ mehrâ sabrauz Latweeschi un Igauni. Sche pat Stolbowâ teek seemas mehneschôs katrâ 29. deenâ tirgus noturets, uz kureem atbrauz tirgotaji is apkahrtajâm pilsehtinam un kur zenas preeksch lineem un lopeem ir ihsti labas, tadêl der braukt uz schejeeni wiseem tuwejeem Latweescheem no Widzemes, jo lihdz Widzemes robescham naw wairak kâ 10 werstes. Attihstibas sinâ schejeenes Latweeschi un Igauni ir saweem brahleem Widzemê tahlu jo tahlu pakal. Teatris, dzeedaschanas, izeeschana salumôs un wiss zits tam lihdzigs, sche gandrîz pehz wahrda naw pasihstams. Lai gan sche it labi waretu pastahwet labdarischanas jeb dzeedaschanas beedribas, wiss tas waretu buht ne sliktak kâ Widzemê, bet sche naw preeksch tam sawa wadona. Potrimps.

No Ufas apgabala. Ihsti ehrmots schis rudenis! Skaitam jau 9. nowembri, bet wisas upes wehl walâ, pat ledus naw sahzis eet. Lai gan no oktobra sahkuma pa peekto lahgu sneegs ustritis, tomèr ta gluschi maz, tik ko war braukt ar ragawam, kamèr zitôs gadôs jau ap scho laiku ½ arschinu beezs sneegs bija. Pazariņš.

No Baltijas zeema, Ufas gubernâ. Pazeldamees wairak materialâ stahwokli, schejeeneeschi sahk ari wairak ruhpetees moraligâ sinâ. Sewischki ar preeku tas jaleezina muhsu skolas sinâ, kuras dehl sajuhtam jo leelu truhkumu. Izwehleja ihpaschu kuratoriju, sastahwoschu no schahdeem kungeem: J. Sudmala, Fr. Gulbe sen. un J. Kalnina sen., pirkt nomato semi, 20 desetinu; kontraktu parakstija lihdz 40 saimneeku (no 53), atleek tikai to leetu galâ west, tas ir, papirus peenahzigâ weetâ apstiprinat. Tâ ka uz minetâ semes gabala nekas wehl naw ne buhwets, nedz par ko zitu gahdats un schejeeneeschi grib — ja buhs ween eespehjams — no jaungada skolu atklât, tad telpas preeksch tahs zitur meklejamas, ko it laipni jau peesolijis semes ihpaschneeks N. Sawarizki kgs sawâ hutorâ, atwehledams preeksch scha mehrka wairak istabas par brihwu. Tika eesneegts luhgums semstê, atwehlet pabalstu preeksch skolotaja algas 170 rbl., ar kureem, no paschu puses truhkstoscho peeleekot, waretu skolu atklât. Behrnu paschu zeemâ ween ir ap 40, kureem pehz wezuma buhtu skola jaapmeklê. Bez tam warbût kahdi no zitâm nometnem peedalitos. Labas sekmes turpmak, eesahktajam darbam! — Gribu kahdus wahrdus minet par muhsu dzeedaschanu deewkalposchanâ. Deewkalposchana mums top notureta ik swehtdeenas, weenu swehtdeenu Widzemneekôs, otru Kursemneekôs; pehdejôs dzeed no grahmatam, kâ tas jau muhsu dzimtenê parasts. Widzemneekôs wahrdus pehrminders teiz preekschâ, kas israhdas, it kâ laudis buhtu gluschi nemahziti, ka neprot pat ne lasit, kas tatschu pateesibâ nebût tâ naw. Bet ir es pats nesaprotu, aiz kahda eemesla tâ top darits. Domaju, buhtu laiks, kur tagad, paldees Deewam, ir tik pee rokas — wiseem, tâ Widzemneekem, kâ Kursemneekem, eegahdat jaunâs, pahrlabotâs dzeesmu grahmatas, kas tahdejadi wiseem isnahktu daudz lehtaki nekâ weenam pa eksemplaram pastellejot. Tad wehl par paschu dzeedaschanu jasaka, ka ta stahw uz deesgan wahjeem pamateem. Wairak reises atgadijees (Widzemneekôs), ka meldinsch sajûk un gribot negribot janem zita dzeesma. Domaju, waretu ir tur paschi weegli lidzetees. Naw nemaz ilgs laiks atpakal, kad muhsu dzimtenê tâ Widzemê, kâ Kursemê, kad skolotajs mahzija draudzi preeksch deewwahrdu sahkschanos tos meldinus, kas tanî swehtdeenâ nahks dzeedami. Waj mehs newaretu ari tapat darit? Newar teikt, ka waditaju truhktu, jo kâ tad sawâ laikâ koris wareja pastahwet? Wajaga tikai weenprahtibas! Ja, weenprahtibas, tiklab wadoneem, kâ draudzei! Jo tur tik, kur ta ir, tur tik war ko nebût labu panâkt. — Tapat tas eet ar muhsu diwâm kapsehtam. Te nu gan zeen. lasitaji brihnosees, zik daudz tad mehs esam jeb ne-esam, ka mums diwas kapsehtas! Bet tas tatschu taisniba. Widzemneekôs kungs bij atwehlejis ½ deset. preeksch schi mehrka, eenahza Kursemneeki, luhdza atkal tik pat un dabuja. Lai nu gan tas sewischka launuma naw, tomèr isleekas it kâ dalita buhschana. Abas stahw bez sehtas, kustoni eet pahri un nodê un nomin jaukuminus, stahdinus, ko pakalpalizeji uz sawu mihto kapeem dehstijuschi, kas naw peeklahjigi. Tagad seemas laikâ wakigaki nekâ wasarâ. Ja wisi kopâ pahris deenu upuretu, buhtu schai sinâ lidzets, buhtu sehta aptaisita, un meschs mums tatschu wehl naw japèrk. Esmu apmeklejis wisas Latwju nometnes schai apgabalâ, wisas kapsehtas glihti apkoptas. Ari mums tas jadara un to mehs waram, ja tikai gribam!

Pazariņš.

c) Baltijas notikumi.

Mahzitajs Dr. Bielensteins, kâ „D. Z." sino, nahkoschâ Latw. literarisklâs beedribas gada sapulzê, 9. dezembrî sch. g., pasneegschot wehsturigi-geografisku-etnologisku kritiku par Rimbartu sinojumu, sihmejotees uz Sweedru kara gahjeenu Kuhru semê 853. gadâ.

---

mekledams pasuduscho bumbinu, bet kad Garners tur eelizis tschetras bumbinas un mehrkakim nemanot weenu no tahm panehmis, tad pehdejais it meerigi spehlejâs ar atlikuschajâm bumbinam tahlak, negreezdams uz zeturtâs bumbinas nosuschanu ne masakâs wehribas.

No scha mehginajuma tad Garners spreesch, ka mehrkaki mahkot tik lihdz trijeem skaitit, bet tahlak winu skaitischanas spehja nesneedzotees.

Tahlak Garners, pehtidams mehrkaku walodu, ihstenibâ issinajis tikai diwus wahrdus: wh—u—w, kas apsihmejot „ehdeens" un kh—e—w, kas apsihmejot „dzehreens." Mehrkaku bailu sauzeens ne-esot isteizams ar zilweku walodas skanam.

Lidzeklis pret diloni.

Amerikas ahrsts Albertssons apgalwo, ka winsch peedzihwojis labus panahkumus dilona ahrsteschanâ zaur to, ka winsch lizis saweem slimneekeem kahdâ zaur wihksnas koka sadedzinatâm skaidam peekuhpinatâ istabâ dwaschot. Schahda prozedura tapusi izdarita pa 2 lihdz 3 reisas par deenu. Pirmâ laikâ slimneeki palikuschi tikai kahdus azumirklus ar duhmeem pildîtâ istabâ, wehlaki jau ilgak, lihdz beidzot 30 lihdz 40 minutes. Klepus un issplauschanas eesahkumâ gan palikuschas leelakas, bet wehlaki, pehz kahdâm 8 deenam sahkuschas masinatees. Beidzot sahkuschas nozust ari wisas zitas slimibas sihmes, slimneeku stahwoklis labojees wispahrigi un tee peenehmuschees smagumâ.

Zik laikrakstu isnâk wisâ pasaulê?

Wisâ pasaulê isnâk 70,500 laikrakstu, diwreiz wairak nekâ desmit gadus eepreeksch. No teem Amerikâ ween isnâk 17,000 laikrakstu par gadu; Anglijâ — ap 6000; Wahzijâ ap 5,500; Franzijâ — ap 5000; Kreewijâ — 712 laikraksti, no teem Kreewu walodâ isnâk 540. Turzijâ isnâk wairak par 300 laikrakstu.

Amerikâ isnâk ik ap 4,500 eedzihwotajeem weens laikrasts; Schweizijâ ik uz 7000 eedzihwotajeem; Franzijâ un Anglijâ — uz 22,000; Pruhsijâ — uz 26000; Italijâ — uz 34,000; Spanijâ — uz 75,000; Austrijâ — uz 100,000 Maleezu Janis.

Domu pehrles.

Martiņa.

Kas dzeed par seeweeti it brihnischkigas leetas:
„Ka sasildot un karsejot tahs sirdis itin zeetas
Un kam tahs sirdi nemot mihlibâ,
Tas atrodotees it kâ deewibâ",
Tam netizat — pehz kahsam seewas mati
No schahda neleescha teek pluzinati.

* * *

Kam turpmak gribas godâ kluht,
Tam japuhlas un jazeesch gruht.

* * *

Kas apleezinâ pateesibu —
Jel dzird —
Un roku leek uz sirdi,
Tam nedahwâ tu sawu ustizibu.

Terbatà schinis deenâs paglabata kahda Marija Telman, kura peedsihwojuse reto wezumu — 10[illegible] gadu.

Kursemes pilsehtu hipoteku beedriba, kà „Rig. Tgbl." sino, 11. nowembrî Jelgawâ noturejuse generalsapulzi, kurâ tapis isspreests jautajums, ka beedribas waldes miteklis ari turpmak jaatstàj Jelgawâ, bet newis Leepajâ, kà to daschi beedri bija wehlejuschees. Sapulze diwu isstahjuschos direktoru weetâ eewehlejuse schahdus kungus: baronu A. v. Liewenu un cand. jur. F. Runzleru.

d) **No zitàm Kreewijas pusem.**

Winas Majestates Keisareenes dsimumdeenâ isgahjuscho sestdeen Anitschkowa pili bija apsweizinaschanas preeksch Winas Majestates. Pehz tam tika klahts brokasta galds ar 380 kuwerteem. Pehz brokasta Keisariskas Majestates aisbrauza us Gatschinu.

Leelknasu Konstantinu Konstantinowiwitschu un wina laulato draudseni Deews apswehtijis ar dehlu, kas swehtâ kristibâ dabuja wahrdu Oleegs.

Walsts padomê, kà „Birsch. Wed." sino, schinis deenâs tizis nospreests, paaugstinat muitu us ahrsemes lineem un akzisi rudsu un auglu spirtam.

Bucharas emiram Seid-Abdul-Achatkanam Wisaugstaki atlauts, nahkoscha gada janwarî atbraukt weesotees Peterburgâ.

Koleras sinas. „Wald. W." issinots, ka no 5. lihds 12. nowembrim pilsehtâs saslimuschas 207 persun nomiruschas 105 personas, gubernâs sasl. 3515 pers. un nom. 1359 pers. Wiswairak saslimuschi Podolijas gubernâ: 1033 pers. (nom. 375 pers.); tad Kijewas, Besarabijas, Tambowas, Kersonas u. z. gubernâs.

Truhkumzeeteju gubernu semneeku paradi 1. janwarî sch. g. bijuschi 61 milj. 964,659 rbl., starp teem 58 milj. 591,347 rbl. paradâ palikuschas semes atpirkschanas maksas.

Kêniga zukura fabrika Peterburgâ paaugstinaja sawa zukura zenas par 25 kap. us puda.

Kijewâ togad, kà „R. T." sino, baku sehrga loti stipri plosotees; septembrî schajâ sehrgâ saslimuschi kahdi 200 behrni, no teem 34 miruschi.

Schandora lampas. 14. nowembrî grafa Murawjewa dsihwokli tapa isdariti ismehginajumi ar kahdu jaunu Schandora kunga isgudrojamu, zaur ko pee weenkahrschas petrolejas lampas gaisma top pawairota. Zaur Bunsena fotometri isdaritee mehginajumi peerahdija, ka lampas ar Schandora isgudrojumu isdod 35 prozentus stipraku gaismu un ka leesma ihsteni balta. (Pet. Wed.)

Wilzeeni us ledus bes sleedem. Stuhrmanu ofizeers Satunins Kronschtatê isgudrojis un konstruejis kahdu wilzeenu no kamanam, kas dsenas zaur garainu spehlu un ar kuru war braukt pa ledus wirsu bes sleedem kà ar kahdu dselszeka wilzeenu. Garainu kamanas ustureschot satiksmi starp Kronschtati un Peterburgu, kà ari wispahrigi tahdôs apgabalôs, kur pa seemu leela lauschu satiksme, bet kur dselszeku eetaisit naw eespehjams. (Now. Wr.)

Nelaika Wirtembergas kehnineene leelknase Olga Nikolajewna, kà „Kaunas Gub. Aw." sino, Jelisawetgradas dragunu pulkam norakstijuse wisas sawas sudrableetas, kuras wina bija dabujuse lihdsi puhrâ, un bes tam wehl kapitalu, no kura isglihtojami scha pulka behrni.

Laimes behrns. Lodsâ dsihwo kahds wezs wihrs, kursch, kà tureenes laikraksti sino, dabujis pawahrdu „Laimes behrns. Tas ir kahds Ch. . kgs kursch turpat deen kahdâ ruhpneezibas kantorî par grahmatwedi. Kahdâ no Poku loterijas weenâ is peezàm klasem wairak gadus no weetas winsch winnejis leelakas waj masakas sumas. Pee Polijas 159. loterejas 4. klases pehdejàs isloseschanas Ch. kungs winnejis atkal 1600 rbl. Schis kungs spehle tikai ar kahdàm zetortdalbiletem un no 1888. gada naw wel neweenas reisas pasaudejis. (Pet. Wed.)

No Rigas.

Ihsas sinas par Rigâ un winas apkaimê bijuscheem koleras slimibas gadijumeem.

Kà is sawâ laikâ zaur weetejo awischu pasneegteem sinojumeem noredsams, pehdejais saslimschanas gadijums Rigâ un winas apkaimê notizis 13. oktobrî un 19. oktobrî sch. g. pehdejais slimneeks tapis israkstits is koleras slimnizas. Schimbrihscham, pehz notezejuschàm tscheträm nedelam, kur ar koleru neweens naw saslimis, schi epidemija usluhkojama par beiguschos, par ko Wina ekselenze, Widsemes gubernatora kungs, atradis par derigu pasinot atklahtibai, pee tam peesprausdams ihsas sinas par beiguschos koleras epidemijas attihstischanos.

No pirmà saslimschanas gadijuma 11. aug. sch. g. kolera pastahweja diwi mehneschus. Winas rajons isplatijàs par Rigu un Bolderaju. Bes tam saslimschanas gadijumi notika Sloka un Dubultôs, bet tikai tahdâs familijâs, kurâm bij darischanas ar Rigu, kamdêk winu saslimschanas, bes schaubischanàs, peeskaitama pee zaur eeweschanu dabutàm. Tad ari kahds laiwineeks, kas bij Rigâ saslimis, nonahzis Ikschkilê nomira.

Pawisam saslima:

Rigâ	129	pers.
Bolderajâ	10	„
Slokâ	6	„*)
Dubultôs	5	„
Ikschkilê	1	„
Kopâ	151	pers.

No saslimuscheem nomira 75 un proti:

Rigâ	59	pers.
Bolderajâ	8	„
Slokâ	3	„
Dubultôs	4	„
Ikschkilê	1	„
Kopâ	75	pers.

Tee ziti 76 isweselojàs. Wiswairak saslimschanas gadijumu bija 3. oktobrî (10.) un 18. septembrî (7.).

Widejais slimibas laiks bija pee nahwes gadijumeem diwi deenas, pee isweseloschanas gadijumeem ap septinàm deenam.

Wisi saslimuschee peedereja pee strahdneeku kahrtas un pee tam wiswairaki pee tahdeem, kam bija darbs us kugeem, pee upes dambjeem un wisnotal us uhdena un pee tam pee Daugawas kreisajas malas.

Par sehrgas zelschanos jadomà, ka wina tika atnesta ar kugeem, kas nahkuschi no kolerâ sasirguschàm weetam. Upes lihkumôs, ais Daugawas uhdenu nokahrtoschanas dambjeem, kur uhdens gandrihsi nemas netek un pildits wisadàm puhstoschàm augu weelam, koleeras gifte atraduse augligu weetu.

Schihs domas isskaidrojas zaur to, ka pirmàs sasirgschanas (no 11. augusta lihds 1. septembrim) atgadijàs tikai pee strahdneekeem us kugeem, kuri stahweja ais dambjeem, kà ari pee strahdneekeem, kas strahdaja pee dambju semes darbeem un bageru maschinam, kur tee leetojuschi dserschanai ais dambjeem stahwoscho uhdeni. Bet kad tika sperti soli scha uhdena leetoschanas aisleegschanai, tad sasirgschanas gadijumi tanis weetâs stipri pamasinajàs.

Bes slimneekeem, kas no kugeem, laiwam, bagareschanas maschinam u. t. t. tapuschi nowesti slimnizâs, leelakais skaits saslimschanas gadijumu tika eewehrots Jelgawas ahrpilsehtâ un it sewischki Poderajâ. Kahdas sasirgschanas ari atgadijàs Daugawas labajâ pusê, it sewischki Maskawas ahrpilsehtâ.

Ka epidemija wehl tik labi pahrgahjuse, kà tas noredsams is augschmineteem aprahdijumeem, jebschu winai te bij deesgan daudz isdewibas isplatitees leelâ mehrâ: kà Rigas pilsehtas leelais eedsihwotaju wairums, atrodamà osta, kura nebij apgahdata ar stingras usraudsibas lidsekleem, sliktais uhdenis kahdâ Daugawas dalâ u. t. t., par to, pateesibai godu dodot, japateizas tiklab waldibas, kà priwato eestahschu pawairotai zihtigai darbibai, kas ruhpejuschàs nowêrst epidemijas isplatischanos.

Wehriga usmaniba no pilsehtas polizijas puses pee schaubigeem saslimschanas gadijumeem, ahtrà rihkoschanàs pee slimneeku isweetoschanas un winu dsihwokku desinfekzijas, laikâ isdarità diwu plaschu koleras lasaretu zelschana no pilsehtas puses, wajadsigà naudas atwehleschana preeksch zihnina ar koleru, tahdas paschas lasaretas zelschana Bolderajâ no Rigas birschas komitejas puses, ahrstu stingrà un paschaisleedsoscha darbiba weselibas kopschanas nodalâ, kà ari slimnizàs, weselibas usraugu gahdiba par pilsehtas tihrischanu un weselibu, wiss tas kopâ aptureja deesgan ihsâ laikâ sehrgu.

Tanî paschâ laikâ ari Rigas pilsehtas aprinka polizija eespehja aisturet sehrgas isplatischanos us laukeem, lai gan satiksme ar Rigu bija jo dsihwa, zaur ko tad tapa nowêrsts, ka epidemija nepahrgahja us gubernas ziteem aprinkeem.

Peedsihwojumi 1892. gadâ leezina, ka tagad Rigâ ir ismehginati pilnigi derigi lidsekli preeksch zihnina ar koleru, tà ka, ja weetejàs waldischanas eestahdes israhdis to paschu darbibu, kahdu tahs parahdija schinî gadâ, war zeret, ka nahkamâ gadâ ar tahdàm paschàm sekmem apkaros sehrgu, ja ta otrreis peemekletu Widsemes gubernu.

Augusts Spunde †. Isgahjuscho zeturtdeen, 12. nowembrî, no mums atkal schkihràs kreetns tautas dehls, skolotajs Augusts Spunde. Nelaikis gandrîs pat no Rigas Latw. beedribas dibinaschanas jo dsihwi peedalijàs pee beedribas dsihwes, tanî ispildidams daschus swarigus amatus. Pehdejâ laikâ winsch bija par Sinibu komisijas preekschneeka weetneeku un kà tahds ari aiswehra sawas azis us muhschu. Sinibas, it sewischki dabas sinibas, winam bija peeauguschas pee sirds, kadêk winsch jo dsihwi peedalijàs ari zitâs beedribâs, kur tik sinibas peekopa. It sewischki daudz zaur nelaika nahwi saudejuschi muhsu jautajumu wakari, jo winsch pee teem nehma dsihwu dalibu. Winsch dsimis 29. now. 1839. g. pee Zehsim, kur wina tehws Dahwis bija par saimneeku. Beidsis Zehsu aprinka skolu, winsch dewàs us Terbatu, kur no 1858.—1860. g. apmekleja tureenes skolotaju seminaru. No 1869. g. sahkot lihds pascham pehdejam brihtinam winsch wadija sawu priwatskolu, kurâ sehnus sagatawoja us gimnasijam un realskolam. Isgahjuscho swehtdeen dahrgo aisgahjeju guldija wehsâ semes klehpi, Jehkaba kapôs. Pehz mahzitaja E. Waltera wahrdeem runaja Rigas Latw. beedribas preekschneeks, adwokats Großwalds, pateizigi peeminedams nelaika nerimstoscho zentibu beedribas labâ, kà atsinibas sihmi nolika koschu wainagu us kapa kopinas. Tapat wainagu us kapa nolika ari adwokats Webers, Sinibu komisijas wahrdâ. Bes tam wehl tapa daschi silti atwadischanrs wahrdi teikti un kapa kalninsch apklàts koschàm pukem. Dusi saldi!

Landràts Arturs v. Richters, lidschinejais Widsemes muischneeku kredit-beedribas galwenais direktors, nomira isgahjuscho zeturtdeen, 12. nowembrî. Nelaikis dsimis 17. now. 1824. g., Terbatâ, no 1842.—43. g. studeja Terbatas uniwersitatê, un pehz tam Berlinê un Heidelbergâ. 1846.—49. g. winsch bija Terbatas brugu teesas adjunkts, 1849.—50. g. aprinka teesas asesors, 1850.—52. g. draudses teesnesis, 1852.—60. g. Terbatas aprinkteesnesis. 1860. g. Richteri eewehleja par Widsemes muischneezibas sekretaru. 1862. g. winu eezehla par landrahtu, wehlak par residejoscho landrahtu un 1887. g. winu eewehleja par Widsemes muischneeku kredit-beedribas galweno direktoru, kuru amatu winsch ispildija lihds sawa muhscha beigam.

Rigas pilsehtas waldes tirdsneezibas nodala nupat islaiduse repartizijas rulli Rigas trakteereem un eebrauzamàm weetam 1893. gadam. Is ta redsams, ka schim gadam atwehlets schahds skaits daschadu trakteeru eestahschu: weesnizu, kuràm teesiba turet un pahrdot stiprus dsehreenus 23, bes stipru dsehreenu pahrdoschanas — 4, restoraziju 254, ehdeenu namu 36, bufetu klubds u. t. t. 14, eebrauzamo weetu ar dsehreenu pahrdoschanu 13, bes dsehreenu pahrdoschanas 26.

Dr. phil. Ernstam Arnoldam Plates Widsemes gubernatora kungs atlahwis atwèrt grahmatu pahrdotawu pee sawas grahmatu un bilschu drukatawas Rigâ, masajâ Minz-eelâ Nr. 18.

(W. G. A.)

Mahkslas un ruhpneezibas seemasswehku isstahde schogad taps isrihkota wahzu amatneezibas beedribas leelajâ sahlê. Isstahdi domà atwèrt 10 jeb 12. dezembrî. Peeteikumos wehl arween peenem direktors Scherwinski kgs amatneezibas skolâ (istabas numurs 15) no plkst. 6—8 wakarâ.

Jauno katolu basnizu eeswehtija isgahjuscho swehtdeen Peterburgas bihskaps Simons.

„Zeitung für Stadt und Land" scho zeturtdeen mums nahza rokà pawisam jaunà weidâ, daudz leelakâ patihkamakâ formatâ, kahdâ ta isnàks sahkot no nahkoscha jauna gada kà wakara awise. Lihds schim ta isnahza rihteem. Zena paleek ta pate wezà.

Salamonska zirks ar scho swehtdeenu beigs sawas israhdes Rigâ, dodamees us Maskawu.

Sakerti sagli. Nakti us 16. nowembri Dorotejas eelâ, namâ Nr. 25, Ernesta Schmita dsihwokli tapis logs uslausts, kur sagli gribejuschi eelaustees. Kad eedsihwotaji eesahkuschi troksni taisit, peesteiguschees nowada usraugs Sokolows un gorodowojs Tolstopjatows, Nr. 254, un dsinuschees sagteem pakal, kuri jau bijuschi pahrlehkuschi par kahdu sehtu; bet wineem isdewees tos apzeetinat un nowest polizijas pahrwaldê

Aplaupischana un apzeetinaschana. 8. nowembrî, wakarâ, Jelgawas Ahrrigâ, pa Kihwuku eelu us mahjam ejoscham Mironam Iwanowam usbruka diwi laundari, pahrleezinajuschees, ka tam naw naudas klaht, tee nosweeda winu pee semes un eesahka winam nowilkt drahnas. Us Iwanowa sauzeenu pehz palidsibas peenahza gorodowojs Tolstopjatows, Nr. 254, kuram isdewàs abus noseedsneekus apzeetinat un nowest polizijâ. Pehz tam, kad winu peederiba tapa ispehtita, winus nodewa teesai.

Peepescha nahwe. 11. nowembrî leelâ Legeru eelâ Nr. 11, behrnu sanehmaja Katrina N. sawâ dsihwokli peepeschi nomira. Kà ahrsti isteikuschees, nahwes zehlons bijuse sagifteschanàs zaur morfijumu. Dehl leetas sastahwa ispehtischanas ussahkta ismekleschana. Nelaike bijuse atraitne un atstàj weenu 13 gadus wezu dehlu un 8 gadus wezu meitu.

Nahwigs eewainojums. 10. nowembrî, muitas rajonâ, us Daugawâ pee enkura stahwoschà Dahnu twaikona „Aleksanders III.", strahdneeks Jwans Balzers is kuga eekschejam telpam pa dselses trepem us augschu kahpdams, zaur pascha neusmanibu nokrita kugi atpakal no 15 pehdas leela augstuma, pee tam sewi tik grubti eewainodamees, ka tas us weetas islaida sawu dsihwibu. Wina lihkis tapa nodots sekzijas kambarim. Imekleschana ussahkta.

(R. P. P. A.)

Grahmatu galds.

Redakzijai peesuhtitas schahdas jaunas grahmatas:

1) Uiljama Scheksspira Hamlets, Danu prinzis. Latweeschu walodâ pahrtulkojis J. Leekais. Jelgawâ. Apgahdajis Drawin-Drawneeks.

2) Laukfaimneeku kalendars 1893. g. Praktiskeem laukfaimneekeem, dahrsneekeem, bischkopjeem un tirgotajeem peedalotees un Jelg. Latw. Beedr. Semkop. Nodalai pabalstot sastahdijis agronoms J. Bisseneeks. Maksà 25 kap.

3) Laukfaimneezibas raksti, isdoti no Jelg. Latw. Beedr. Semkop. Nodalas „1892. g. Laukfaimneezibas kalendarâ". Maksà 25 kap. Kopâ ar „Laukfaimneezibas kalendari" 30 kap.

4) Konwersazijas wahrdniza. Ar daudz mahzitu Latweeschu palidsibu H. J. Drawneeka isdota. 15. burtniza.

Dsihwe prasa no mums arween wairak un wairak sinaschanu. Skolas laiks par daudz ihss, lai peeteekoschi sagatawotos preeksch dsihwes. Gan taisniba, ka ari pate dsihwe ir skola, kurâ daudz jo daudz mahzamees zaur peedsihwojumeem un peeredsejumeem. Bet schis zelsch ir wisai gruhts un garsch un daudzreis noklusstam pa to pee mehrka, t. i. topam gudri tik tad, kad jau ir par wehlu. Tadêk mums jaisraugas paliga skolotaji, kuri muhs ahtrak, droschak un lehtak wed pee mehrka. Schahdi paliga skolotaji ir labas grahmatas, bet ari tik labas; nelabas grahmatas nedara netik ween neka laba, bet pat kaitê. Kam bijuse isdewiba tuwak eepasihtees ar grahmatam, kuras nolemtas tautai lasischanai, tas buhs pahrleezinajees, ka starp tahm ir koti daudz tahdu, kuras iswelk gan lasitajam suhri gruhti pelnito grasi un atnem dahrgo laiku, bet par to apmulsina tik prahtu. Bet waj tad schahdas grahmatas kahds lasa? Ar schehlumu jaatbild, ka winas tautâ jo daudz isplatitas. Tas gan nahzis zaur to, ka bij mas labu grahmatu un tautai truhka zeta rahditaja pee grahmatu iswehles. Usticzamu zelu rahditaja pee grahmatu iswehles katrs tauteets atrod tagad Rigas Latw. Beedr. Sin. Kom. Derigu grahm. apg. Nodalâ. Bet sewischku atsinibu minetà Nodala pelna zaur rosigu labu un samehrâ koti lehtu rakstu isdoschanu. Apskatisam tagad ihsumâ pehdejâ laikâ Nodalas isdoto grahmatu:

Sarunas par dabu. Sundu Petera tulkotas. Pirmà burtniza. Rigâ. 1891. g.

Muhsu sentschi, redsedami leelu akmeni, kalnu, eseru, upi waj ari kaut ko zitu, mehdsa arween jautat: Kà wiss tas zehlees? Kadêk schis waj tas tahds un ne zitads? Winu atbildes us scheem jautajumam atrodam muhsu teikàs un pasakàs, kuras leezina par sentschu modro garu. Mehs, kas esam scha modrà gara mantineeki, nedrihkstam zitadi darit, nedrihkstam staigat kà aisseetàm azim. — Zilwekam weenumêr janodarbojas ar dabu: winsch, tà sakot, ir tikai dala no dabas. Daba ir plascha, ja besgaligi plascha. Sche katrs sastop ik us sola weenu waj otru parahdibu, kas tam nesaprotama. Kas gan ir swaigschnotas debesis, tumschee mahkoni, sibeni, wehtras, krusa, sneegs, leetus? Kà zelas 4 gada laiki, trokšnis, gaisma, seemeła blahsma un daudz zitas parahdibas dabâ? Schee ir jautajumi, kahdus katrs prahtigs zilweks sew leek preekschâ un nemitas, pirms kamêr naw dabujis peeteekoschas atbildes. Us schahdeem un wehl daudz ziteem jautajumeem atrodam skaidras atbildes augschâ minetâ grahmatâ „Sarunas par dabu." Schi grahmatina peeskaitama pee derigakàm, kahdas ween isnahkuschas Latweeschu walodâ. Pats preekschmets — parahdibas dabâ — loti interesants; bes tam wiss isskaidrots ihsti populari, t. i. wiseem saprotami. Tulkotajeem it labi isdewees atstahstit wisu weenkahrschâ, tekoschâ un pareisâ Latweeschu walodâ. Grahmatina eespeesta us laba papira un puschkota 24 sihmejumeem. Kaut gan wina 104 lapas puses beesa, tad tomêr maksà tikai 20 kap., kahda zena jaatsist par koti semu. Esmu pahrleezinats, ka neweens nenoschehlos, kas scho grahmatinu nopirks un ar usmanibu islasis.

—o—

Saimneezibas padomi.

Lauzineeku eewehroschanai.

Waj sirgeem nekaitê azu klapes, kahdas teem leek gar azim, lai wini netruhkstas?

Kreewu ahrstu schurnals „Врачъ" par to raksta schahdejadi:

Par schahdàm sirgu azu klapem issazijuschi sawas domas daudz mahziti sirgu ahrsti, kuri gandrîs wisi atsist, ka schahdas azu klapes sirgu azim koti kaitigas. Jo sirga azs ir tà radita, ka tam jaskatas eegreischi, eesànsch. Bet zaur azu klapem tee teek speesti, skatitees taisni us preekschu, un no ta sirgu azu ahrpus-skatu dsihslas teek par daudz stingri sawilktas, tà ka tahs beidsot gluschi sastingst, un tà sirgu azis eet drihz pagalam. Turklàt azu klapes neatturot sirgu no truhkschanàs, bet tee ar wisàm azu klapem esot wehl wairak tramigi.

Waj sirgeem nekaitê mutes dselschi, kahdus teem leek mutê, lai waretu tos sawaldit?

Ka mutes dselschi newar buht sirgeem ihsti nekaitigi, bet sabojà mutes kaktus un sobus, laikam gan katram buhs saprotams. It ihpaschi, kad sawelk stingri groschus, pee kam sirgam mutê dselschi, tad nabaga lopam tahda rihkoschanàs padara jo leelas sahpes. Bet tas it ihpaschi eewehrojams seemas aukstajâ laikâ. Mehs gan sinam, un warbût katrs esam luhkojuschi seemâ likt mehli pee saltà durwju klinka jeb pa nakti pee ahrâ sasaluschà zirwa peescha, „gribedami redset Rigu", — kà ahda tahdâ reisâ teek norauta no mehles un paleek pee sasaluschà dselsa gabala. Tapat ir nabaga sirgeem seemas laikâ, kad teem mutê atrodas dselschi, jo tad to luhpu ahda loti beeschi teek norauta no sasaluschajeem mutes dselscheem, un tas nabaga lopam dara neisakamas sahpes.

Lai gan dascha laba sirga newar nowaldit, eekam tam ne-eeleek mutê dselschus, tad tomêr, eewehrojot tahs sahpes un tos nelabumus, kahdi zaur to teek padariti sirgu mutem, zik eespehjams retak un masak jaluhko leetot mutes dselschus. Scho padomu deretu eewehrot ari lauzeneekeem, kuru sirgi deesgan zeesch no mutes dselscheem, daudzreis gluschi pa welti.

Maleezu Janis.

Kugneeziba.

Helsingforsas un Neweles ostas, kà is Peterburgas scho pirmdeen sino, wehl brihwas no ledus. Pa Tera un Tscepra

upju istekam aukstuma dehl wairs newar braukt. Twaikonu fatikſme pa Wolgu starp Zarizinu un Astrakanu galigi nobeigta.

Lihdſ 19. nowembrim 1892. g. Rigâ atnahkuſchi 1593 kugi un iſgahjuſchi 1558 kugi.

Iſ muhſu weeſigàs ſadſihwes.

Rigas Latw. teatris. Swehtdeen, 22. now., plkſt. 7 wak., iſrahdis: „Mahtes ſwehtiba."

Rigas palidſibas beedr. Swehtdeen, 22. now., plkſt. 7 w.: Balle.

Latw. teatra iſrahde buhs ſcho ſwehtdeen, 22. now., Rigas Wahzu amatn. beedr. ſahlê. Sahkums plkſt. 7 w. Iſrahdis „Perkona gaiſâ" un „Anna raud — Anſis ſmej." Pehz tam deja.

Walejas wehſtules.

Meerp. — **N.** Weena jeb ſahra noſagtu ſirgu dehl newar wairakus numurus pildit gareem jo gareem aprakſteem!

J. T. — **Blt.** Jums pateeſi leelas rihmju kalſchanas dahwanas; ſchehl tik, ka neſpehjam wiſas nodrukat; paſneegſim tikai pahra rindinas, lai ari plaſchaka publika dabutu Juhs aprihnot:

„Juke, juke,
Es eſmu bruhtite,
Man puiſchi atraujas,
Uſ man tee neſkatas" u. t. t.

Domajam, peetiks ar ſcho nodrukato maſumiņu!

Kahdam abonentam. Schehl, ka minetais rakſtinſch Juhs tik loti uſbudinajis! Neſaprotam, kahdu nepahrkeſchamu kodolu Juhs ſchini joku ſtahſtinâ zerejuſchi atraſt? Rakſtinâ top jo dſiſtwi tehlota kahda medneeka leelmutiba, ka to alaſch dabujam dſirdet no ſcheem joku un jautribas mihlotajeem, kuru ſtahſtijumi beeſchi ween atgahdina flawenâ leelmuſcha Minchhauſena „brihnifchkos" peedſihwojumus.

J. Elf. — **L.** Greeſchatees taiſni pee „L. A." redakzijas, kurâ awiſê apwainojums nodrukats; zeram, ka wina iſpildis Juhſu wehlejumos. Lahprât buhtum ſinamos numurus Jums peeſuhtijuſchi, bet naw pee rokas. Grahmatas drijumâ dabuſat.

J. Sw. — **L.** Mums naw tas „M W." numurs atminams, kurâ minetais padoms bija nodrukats. Sinojumus, luhdſam, turpmak faſtahdit ihſakus, zitadi newaram iſleetot. Red.

Deewkalpojumi.

Swehtdeen, 22. nowembrî 1892. g.

Jahna baſnizâ	pulkſten	9	mahzitajs	Weyrichs.
„ „	„	2	„	Bernewitz.
Gertrudes baſnizâ	„	½10	„	A. Walters.
Jeſus baſnizâ	„	2	„	Bergmanns.
Martin baſnizâ	„	5	„	Taube.
Trihsweenibas baſn.	„	9	„	Fromms.
Pahwila baſnizâ	„	½9	„	C. Walters.
„ „	„	5	„	C. Walters.
„ „	„	6	„	C. Walters.
Lutera baſnizâ	„	½9	„	Paulſchens.

No ahrſemem.

Wahzija. Keiſars Wilhelms pehdejâ laikâ bija weegli ſaſlimis, bet nu atkal atweſelojees un aiſbrauzis no Potsdamas uſ Pleſi medibâs.

— Wina Keiſariſka Augſtiba Leelknaſs Wladimirs ar ſawu laulatu draudſeni eebrauza ſcho otrdeen Berlinê, lai apmekletu keiſareeni Potsdamâ un otrâ deenâ dewàs atpakal uſ Peterburgu.

— Grafs Kapriwi reichstagâ iſſkaidroja, ka no jaunajeem kara likumeem atkarajotees Wahzijas nahkotne. No Wahzijas puſes uſbrukums nekad nenotikſchot. Jo projam grafs aiſrahdija, ka 1870. g. Wahzija naw iſaizinajuſe Franziju. Kreewijas Zara perſona galwojot leelakâ mehrâ par meeru. Wahzijai wajagot trejbeedribâ ſmago naſtu neſt, jo winai jabuhtot uſ diwàm puſem gatawai. Tahlak grafs pahrrunaja reformas planu par ſedſameem lidſekleem un beidſa runu, atſaukdamees uſ tehwijas mihleſtibu un zeenibu pret teem wihreem, kuri dibinajuſchi jauno Wahzu walſti un kuras dehl miruſchi, lai wehlak newaretu pahrmeſt tagadejeem Wahzeem, ka wini nedodot wajadſigo naudu preekſch walſts uſtureſchanas, kamèr winu preekſchgahjeji preekſch Wahzijas weenibas iſlehjuſchi ſawas aſinis.

Sweedrija. Ari Sweedrija negrib palikt pakal zitàm walſtim, kadèl nupat abâs tautas weetneeku ſapulzês ar leelu balſu wairakumu peenemts waldibas preekſchlikums, ka kara ſpehks pawairojams.

Franzija. Panamas kanala leeta tagad uſtrauz ne tik ween Frantſchus paſchus, bet gandriſ wiſu paſauli! Miljoneem nauda iſſchkehrdeta, nomeſta gluſchi kà ſemê un pee tam top apwainoti par lihdſſinatajeem pat wiſaugſtakee walſts amata un ziti wihri, kas ſtahweja un ſtahw wehl tagad zeenâ un godâ! War gan tadèl eedomatees, zik leelâ mehrâ Frantſchi paſchi par to uſbudinati, warbùt wehl wairak, nekàſawâ laikâ no dinamita ſprahdſeeneem. No tautas weetneeku ſapulzes eezeltai komiſijai negrib lahga weiktees, jo bankas leedſas winai iſdot wajadſigàs apleezibas par ſabeedribas naudas noguldijumeem. Pee blehdibas par lihdſſinataju tapa uſrahdits ari ſlawenais Suezas kanala razejs, firmais Ferdinands Leſſeps, kadèl nolehma, ari winu nodot teeſam. Kà awiſe „Teims" ſino, firmais kungs eſot tik loti wahjſch, ka ahrſti pat noleeguſchi, winam paſinot ſcho breeſmigo wehſti. Wina dehls, Scharls Leſſeps, pehdejôs 3 gadôs tehwam ſlehpis Panama ſabeedribas rihkoſchanos, kadèl winſch gan ſchini apwainojumâ buhſchot pawiſam newainigs.

Iſmekleſchanas teeſneſis Panamas kanala leetâ iſſkaidrojis tautas weetneeku eezeltajâ iſmekleſchanas komiſijâ, ka nelaikis barons Reinachs, kas pats nonahwejees, no ſabeedribas ſanehmis ap 10 milj. franku, tomèr ne-eſot uſejamas leezibas, kur un kà nauda iſdota. Tautas weetneeku ſapulze pee peepraſijuma par barona Reinacha paſchatſihſchanos, atraidija ar 304 pret 209 balſim miniſtru preekſchneeka Lubè preekſchlikumu, lai ta pahreetu uſ weenkahrſchu deenas kahrtibu, kadèl Lubè miniſtrija eeſneedſa ſawu atluhgumos no amata. Preſidents Karno atluhgumos peenehma un uſaizinaja Briſonu, Lubè miniſtrijas ihſto gahſeju, lai ſaſtahditu jaunu miniſtriju. Wiſpahri domà, ka miniſtru kriſe tagad tik ahtri nenobeigſees. Daſchi pat runà, ka wajadſeſchot atlaiſt weetneeku namu un iſrihkot jaunas wehleſchanas.

Italija. Drihſumâ buhs pagahjuſchi 25 gadi, kamèr paweſts Leons XIII. eezelts par biſkapu. Uſ ſcheem ſwehtkeem jau tagad ſahk leeliſki rihkotees.

Bulgarijas waldibas wihri, wiſàm lihdſchinejàm neiſdewibam par ſpihti, atkal mehginajuſchi no Turku ſultana iſdabut, lai winſch atſihtu Koburgas prinzi par likumigu waldneeku, bet ari ſchoreiſ ſchi winu wiskahrſtakà wehleſchanas nepeepildijuſês!

Telegramas.

Peterburgâ, 19. now. „Birſch Wed." peeſihme par nupat notikuſcho L. Kèniga zenu paaugſtinajumu uſ raſinades zukuru, ka uſ to jagreeſchot wiſnopeetnakà wehriba, tadèl ka zenas paaugſtinatas beſ jebkahda eemeſla. Pret tahdejadu ſpekulaziju ar raſinades zukuru wajagot ihpaſchi ſpert tahdus pat ſolus, kahdi nupat ſperti, atkaujot, ja wajadſigs, ahrſemês pirkt ſmalko zukuru.

Kijewà, 19. now. Eewehrojot Wiſaugſtako pawehli, pehz kuras, ja wajadſigs, ahrſemês atkauts pirkt ſmalko zukuru, zenas par ſmalko zukuru ſche krita ſem 5 r. pudà.

Berlinê, 30. (18.) now. Wina Keiſ. Augſtiba Leelknaſs Wladimirs Aleksandrowitſchs lihdſ ar laulatu draudſeni ſchorit weeſojas Potsdamâ, pehz tam eebaudija brokaſtu pee Meklenburg-Schwerinas herzoga Johanna Albrechta. Ap plkſt. 7 wakarâ buhs goda meelaſts pee keiſareenes, uſ ko eeluhgti 30 weeſi. Ap plkſt. 11 wak. Leelknaſu pahris aiſzeło uſ Peterburgu.

Ihpaſchneeks un iſdewejs: Ernſts Plates.
Atbildoſchais redaktors: Dr. phil. Arnolds Plates.

Дозволено цензурою. — Рига, 19 ноября 1892 г.

Sludinajumi.

Pehrkondimdoſchu urrrrrra!
Karlinei Beitan jkdſei
un
J. Bome kgam
kà faderinateem,
iſſauz J. A., J. P.

Dr. L. Blumenthals,
azu ahrſts,
tagad dſihwo Eekſchrigâ, maſajà Kalju eelà Nr. 10, Katku eelas tuwumâ, un peenem turpat azu flimneekus katru deenu no plkſt. 10—12 pr. pusd. un no 4—5 pehz pusd.
Peeſihm.: Swehtdeenâs un ſwehtku deenâs tikai pr. pusd. 2

Adwokats Stroinowskis
ziwil- un kriminal-leetâs ir runajams no pulkſt. 8—10 rihtâ un no pukſt. 5—7 wakarâ
Wehwer-eelâ Nr. 6.

Limbaſchôs.
Mahja ar **blakus ehkam** un **dahrſu** ir apſtaklu dehl **lehti pahrdodama.** Tuwakas ſinas pafneedſ tirgotajs E. Krollſgs. 3

Somijas ſirgu leetas,
kà: **eemauktus, ſchlejas, ſedulkas, apauſchus** u. t. t., iſgatawoti weenigi iſ Somijas feremetahdas, teizama labuma, peedahwà par lehtakàm zenam
Julius Goeſchel'a
5 **ahdu tirgotawa,**
maſà Grehzneeku (Sinder) eelà Nr. 1.

Manâ grahmatu- un bilſchu-drukatawâ, burtu-leetuwê un Latweeſchu grahmatu pahrdotawâ, Rigâ, pee Petera baſnizas, nupat tika gatawa un dabujama ſchahda grahmata:

Kutſcheru-ſkola.
Pamahziſchana ar ſirgeem apeetees ſtali un uſ bukas.
Preekſch **kutſchereem un ſtalapuiſcheem faſtahdita.**
Ar 26 nobildejumeem.
Makſà 1 rbl.
Ernſts Plates.

Kaſijas krahjums.
Wiſlabakàs ſortes
Kafija
teek katru deenu ſwaigi dedſinata.
William Jenisch.
Nolikttawa:
Schkuhnu eelà Nr. 19.

Iſpahrdodu ar 20% rabata
(pa **eepirkſchanas zenu**)
dehl ſawa **ſelta un ſudraba weikala** pilnigas nobeigſchanas.
C. A. Schulmann,
Kramer eelà Nr. 1.

Widſemes lopu aiſſtahweſchanas beedribas ſtallis
Rehweles eelà Nr. 45 (35).
Lopi teek katrâ laikâ uſnemti.
Eeſtahdes ahrſts ir runajams pirmdeenâs, treſchdeenâs un peekdeenâs no pulkſt. 12—1 pusdeenâ.

Sanſu
dedſinamu malku,
kà
preeſchu,
ſchahtu,
planku galus,
behrſu,
latas u. t. t.,
1/1, 1/2 un 1/4 aſis, **pahrdod lehti** no malkas platſcha
J. Ludendorffs,
Gertrudes eelà № 111.
Turpat ari dabujams wiſs materials preekſch muhrneekeem un podneekeem.

Manâ grahmatu un bilſchu drukatawâ, Rigâ, pee Petera baſnizas, kà ari wiſàs zitâs grahmatu pahrdotawâs, dabujama:
Widſemes wezà un jaunà
Laika-grahmata
1893. gadam.
Makſà: ne-eeſeeta 5 rbl. 100 gab., eeſeeta 10 kap. gab.
Ernſts Plates.

Mani jau no daudſ gadeem weenmèr ar leelu peekriſchanu eezeenitee **krahſchnee kartoni**, faturoſchi
100 paſtpapirus (linijetus un nelinijetus) **un 100 kuwerus**
ar glihteem **balti eeſpeeſteem wahrdu burteem**, Kreewu jeb Wahzu burteem, par
1 rubuli,
iſnahkuſchi **gluſchi jaunos, loti krahſchnos iſgreſnojumos** un kà **jauka ſeemasſwehtku dahwana** atradis leeliſku peekriſchanu; tani paſchà reiſà peedahwaju ſmalku
papeferiju ar 50 loksnem ſmalka damu paſtpapira, 50 kuwereem un
ar **balti eeſpeeſteem wahrdeem** par
1 rubuli
un paſihſtamos
Mille fleurs Garnituren
ar **50 paſtpapireem** un **50 kuwereem** (teizama labuma), **1 dſehſekli** un **1 bloknoti** par **1 rbl. 25 kap.**, ar **grahmatu ſuſinajama papira 1 rbl. 35 kap.**, kà ari
greſnas kafetes
ar **ſmalkakeem balteem** un **krahſaineem paſtpapireem** un **jaunakàm monogramam — krahſàs**, ar **ſelta** un **ſudraba druku**, par daſchadàm zenam. Luhdſu laipni laikâ paſteiket.
Augusta Lyra
papira-, rakſtamo un ſihmejamo leetu tirgotawa — **wairumâ** un **maſumâ** — **konto-grahmatu** un **kuweru fabrika.** 1

Ar 15% rabata top **iſpahrdoti ſegti ſelta kungu u. damu pulkſteni** ar atſlehgu, pee pulkſtenu taiſitaju meiſtara **Joh. G. Kundt.**

Nolikttawa: Kungu un Petera baſnizas eelu ſtuhri.
J. W. Mündela
Rigas gumijas pretſchu fabrika
peedahwà **leelumà un maſumà par lehtakàm zenam**
gumijas galoſchas
un
drehbju kurpes ar gumijas ſolem.
Schlaukas no I. ſortes gumijas, preekſch bruhſcheem un brankuſcheem.
Schlaukas ar eetaiſitu ſpiralu preekſch lokomobilem u. t. t.
Pumpju klapes no I. ſortes gumijas preekſch kondenſazijas maſchinam.
Noſtiprinaſchanas plates un **rinkus** no gumijas ar un beſ eelikumeem.
Gumijas ſpehlu bumbas, pelekas un raibas.
Uhdeni zaurnelaidoſchas drehbes, kahju ſlauki, grihdas drahnas, ritenu reepas, kà ari wiſas zitas **gumijas prezes** tekniſkàm un kirurgiſkàm wajadſibam. 2
Nolikttawa: Kungu un Petera baſnizas eelu ſtuhri.
Fabrika paſtahw no 1864. gada.

GABAL. 5
Pilsgalma apgahdatajs. Schkuhnu eelà Nr. 11.
Peedahwà:

Tabaku:	Papirosus:
„Extra", no 25 kap. lihdſ 1 rbl. pa 1/4 mahrz.	„Baronskija", 10 gab. 15 kap.
„Sakasnoi", „Batumsky", 12 kap. pa 1/4 mahrz.	„Progress", 10 gab. 10 kap.
	„Zarskija", 10 gab. 6 kap.
	„Ottitſchnija", 10 gab. 3 kap.

Papiroſi „Waſchnija" (jauni), 10 gab. 3 kap.
Pahrdod leelumà un maſumà.

Lehti, labi un derigi!
Kà ſewiſchki eeteizamus peedahwà
„Laferma" ſabeedriba
nupat kà iſnahkuſchos
papirosus
„Grafskija", 25 gabl. 15 kap., 10 gabl. 6 kap.,
„Swet", 10 „ 5 „
„Atlasnija", 10 „ 3 „
kurus apgahdajot beedriba netaupija ne puhles, nedſ iſdewumus.
Dabujami wiſàs **kolonial-tirgotawàs** un
„Laferme" ſabeedribas noliktawâ,
Rigâ, Grehzineeku eelà Nr. 26.
P. S. Top luhgts raudſitees uſ to, ka banderole nebuhtu ſaplohſita.

Pirmà Kreewijas ugunsapdroſchinaſchanas beedriba,
dibinata **1827** Peterburgâ.
Pilnigi eemakſats pamat kapitals **4,000,000 rbl.**
Reſerwes kapitali . . . . . **3,000,000 rbl.**
General-agents: **R. John Hafferbergs,**
Rigâ Kungu eelà Nr. 22.

Pirmà leelà Kreewijas rihſu-ſterkelu fabrika.
Fabrikas ſihme.
Москва 1882. Симферополь 1888. Харьковъ 1887. Одесса 1884.
Selta un ſudraba medaļas.
Sterkelu fabrikazijas ſabeedriba
J. Willms un beedr.,
Halbſtadtê, Taurijas gubernâ, Kreewijâ.
Eedroſchinamees zeen. publiku darit uſmanigu uſ muhſu **rihſu-ſterkeli**, kas pagatawota iſ wiſlabakajeem Perſijas rihſeem. Muhſu **rihſu-ſterkele** labuma ſinâ naw ſliktaka par wiſlabakeem ahrſemju fabrikateem, turpretim lehtaka, un tadèl mums eeſpehjams, ar katru eekſchſemes kà ari ahrſemes fabrikatu ſazenſtees. Muhſu **rihſu-ſterkele** ir tihra no ſaehdoſchàm weelam un ziteem peemaiſijumeem. Muhſu **rihſu-ſterkele** ir uſ wiſàm iſſtahdem Kreewijâ ar augſtakàm medaļam tikuſe apbalwota.
Muhſu **rihſu-ſterkelu noliktawa leelumà** preekſch **Widſemes** un **Kurſemes** atrodas pee
Th. Angelbeck un beedr., Rigâ,
kolonial-pretſchu pahrdotawa,
Schahlu eelà Nr. 4 (ſenak Nr. 2) un Melngalwju eelà Nr. 3.
Sterkelu fabrikazijas ſabeedriba
J. Willms un beedr.

Печатать разрѣшается. Рига, 20 ноября 1892 г. — Рижскій Полицеймейстеръ Подполковникъ Рейхартъ. — Drukats un dabujams pee bilſchu- un grahmatu-drukataja un burtu-lehjeja Ernſts Plates, Rigâ, pee Petera baſnizas.